

Hembygdsbladet

Årgång 27, nummer 2
Maj 2025

Enhörna Hembygdsförenings
informationsskrift

ENHÖRNA
HEMBYGDSFÖRENING

NATIONALDAGSFIRANDE - 6 JUNI

TORSDAGEN DEN 6 JUNI KL. 16.00
ÄR DET SAMLING VID ENHÖRNA
HEMBYGDSMUSEUM FÖR ÅRETS
FIRANDE AV NATIONALDAGEN

Vid museet kommer vi att ha:

- Fanborg
- Tal av Anette Sievers kring Tema Natur
- Körsång under ledning av kantor Emma Willford Thörn
- Kaffe/te med kaffebröd och vår egen Nationaldagsbakelse samt korv med bröd finns till försäljning!

Kom och njut av en härlig försommardag tillsammans med andra Enhörnabor och utsocknes.

Museet öppnar för säsongen!

Välkomna! Styrelsen

ÅRETS NYHETER I MUSEET!

- Växtälskarens arbetsplats med herbarium, växtpress mm i Skolsalen
- Barnens lekhörna har flyttat tillbaka till Storskolan
- Ett 1960-tals kök med liten sitthörna utanför och kläder från tiden
- En tidlös barnkammare i Pippi Långstrumpstil med leksaker & kläder
- Dessutom större och mindre ändringar både här och där, titta t ex på rumsdelen i det uppbbyggda hemmet

Fjölårets nya utställningar är kvar, som:

- El- och telefonhistoria
- En tvättstuga med ett gammalt linneskåp och en liten utställning om att märka lakan & handukar

Missa inte heller:

- Kungsgården Husaby med spånlagda stigar och utsatta bänkar och bord
- Skattjakter och Leta Enhörningar för barnen

Varmt välkomna att se allt nytt!

VI HAR MUSEET ÖPPET VARJE SÖNDAG KL 12.00 – 16.00 MEN, MISSA INTE VÅRA SPECIELLA ARRANGEMANG

- Bussrundtur i ny tappning den 1 juni
- Nationaldagsfirande den 6 juni
- Tema natur 15 juni, växt & insektsvandring
- Kafferep den 20 juli, med möjlighet att åka guidad tur t.o.r. med ångbåten Ejdern från Södertälje eller Sandviken
- Marknad den 31 augusti (alltid sista söndagen i augusti) du kan ta ångbåten Ejdern även då
- Mopedrally den 14 september

Som ni säkert förstår har vi inte legat på latsidan!

Om ni vill vara med och utveckla verksamheten - hör av er! Alla goda idéer tas emot tacksamt och alla hjälpsamma händer likaså! Och om ni inte redan är medlemmar - bli det! Vi behöver er alla!

Varmt välkomna!

RAPPORT FRÅN ÅRSMÖTET FÖR 2024

Årets årsmöte gick av stapeln den 28 april.

Vi startade med själva årsmötet och som vanligt var

Gunnar Lindqvist ordförande och Silvana Lindgren Majander sekreterare. Protokoll från mötet finns tillgängligt i museet och på hemsidan från den 6 juni.

Avtackning av Bengt som varit en värdefull och viktig styrelsemedlem under många år.

Sedan var det kaffe/te och bröd i mängd samt skrifter mm till försäljning.

Årets talare var Antonia Lönberg och Ulrika Elveskog som berättade om Bin och deras honung. De höll ett inspirerande och lärorikt tal!

Vi är glada över att drygt 40 personer deltog på mötet. Tack alla ni som arbetade vid vår sida på mötet och tack alla ni som kom!

/Er ordförande Mona

TEDANS DEN 6 APRIL

Ett samarbete mellan hembygdsföreningen och bygdegårdsföreningen med bidrag från Stiftelsen Emyhemmet. "Sällan har du sett så euforisk ut som då" sa Kicki!

Det var en magisk dag på bygdegården med te och scones till levande musik av Kurt-Reidars med Gunnar och dans därtill. Det var totalt ca 55 gäster av den äldre generationen varav flera med en hel del krämpor – Men så det dansades! Ett par 80-plusare dansade i stort sett alla danser utom möjligen ett par. Flera som trodde att de inte längre kunde dansa gjorde det igen och flera gånger. En kvinna med käpp försökte stödja sig på sin man, när det inte kändes bra hämtade hon käppen och de dansade glatt vidare!

Det var så trevligt att jag frågade om de ville att vi skulle göra om det nästa år igen, varvid jag fick ett rungande Ja! Jag har redan pratat med Stiftelsen Emyhemmet och det här verkar vara något som de gärna stödjer igen!

Varmt välkomna ännu flera nästa år! / Mona

TIONDEBODEN VID YTTERENHÖRNA KYRKA RESTAURERAS

Just nu pågår en större restaurering av den lilla Tiondeboden på andra sidan vägen från Ytterenhörna kyrka. Boden, som en gång tog emot ditt tionde i skatt och delade ut allmosor till de fattiga, var i dåligt skick. Församlingen och hembygdsföreningen ville rusta upp den. Hembygdsföreningen hjälpte då till med att söka bidrag från Länsstyrelsens kulturmiljöenhet och församlingen står för de 25 % av kostnaden som inte omfattas av bidraget.

Nu arbetas det för fullt för att få allt klart till sensommaren. Håll utkik när ni passerar så kommer ni att se att det händer mycket där nu. För närvarande byts timmerstockar ut helt eller delvis och den äldsta panelen har fått stå modell för den som nu sätts upp. Den gamla panelen återanvänds så långt det går och ny i samma modell kompletterar saknade panelbrädor.

Tiondeboden är ett av våra samverkansprojekt för att rädda kulturvärda miljöer i Enhörna. Tidigare projekt har varit Överenhörnas gamla brandstation och Mjölkkällaren vid Ekensbergs slott. Bidragsansökningar som just nu pågår är Tegelbrukets skorsten i Sandviken och Bagarstugan vid Emyhemmet. Håll tummarna för att vi lyckas få bidrag även till dessa. Vi som arbetar med ansökningar, offerter och redovisningar till bidragsgivare mm är förutom undertecknad även Silvana och Birgitta.

Hör gärna av er om ni har förslag på vad vi borde försöka rädda framöver!

/Mona

VÅR NYA BYGDEDRÄKT (eller hembygdsdräkt)

Nu är mönster och material klart för alla er som vill sy en Enhörnadräkt i vår nya tappning. Den är tillverkad i lin och tunt ylletyg i tegelrött eller mörkblått tyg och med broderier som härrör från vår bygd dvs broderade körsbärsblommor och honungsceller samt tegelrött tyg i den röda dräkten.

Vi är 8 stycken som nu har beställt tyg mm och vi ser gärna att det blir flera som kommer att bära den. Så hör av er så kan vi göra en till samlad beställning.

/ Mona

BUSSTUR GENOM ÖVERENHÖRNA 1 JUNI

Med en mindre buss anordnar vi en tur genom Överenhörna. Den lilla bussen gör att vi kan komma fram på de små vägarna, men bussen rymmer dessvärre endast 14 passagerare/tur.

Ni kommer att få höra intressanta och spännande historier från bygden, få tips om att besöka platser ni kanske inte visste fanns.

Vi planerar två turer från hembygdsmuseet. Den första startar klockan 10.00 och den andra turen klockan 12.45.

Kostnad 250 kronor/person, kaffe ingår.

Det är önskvärt att ni föranmäler er senast 31 maj via sms till mig: 070 535 8456.

Välkomna!

/Britt-Mari

ÄNTLIGEN ETT FOTO PÅ KARL-GUSTAV NORD

Till slut hittades ett foto på Karl-Gustav, mannen som jag skrivit om i tidigare blad. Otroligt vad många bortglömda bilder det finns lite överallt. Denna gång är det Enid Länn som letat fram detta fotografi i sina gömmor. En mycket härlig bild över ett gäng som fikar i gröngräset, kaffekannan är med och kaffet intas i kopp med fat. Även kossan i bakgrunden ser ut att vilja vara med.

/Britt-Mari

Fotograf övre bilden: Linnea Länn

Fotograf nedre bilden: Åke Länn

På fotot: Ulla Eriksson med dotter Anette Pettersberg, Börje och Linnea Länn Pettersberg, Karl-Erik Noren Jursta, samt Karl-Gustav Nord Ekensberg.

KAFFEREPET, SUCCÉN FRÅN TIDIGARE ÅR, DUKAR VI UPP TILL I ÅR IGEN DEN 20 JULI

Det kommer att finnas bullar, mjuka kakor, sju sorters kakor och tårtor.

Passa också på att uppleva Södertälje från sjösidan! Ångfartyget S/S Ejdern tillsammans med hembygdsföreningen kommer att ha en guidad tur från Södertälje, via Sandvikens brygga, till Ekensbergs brygga och tillbaka efter kafferepet

Hembygdsföreningen hämtar och lämnar de som inte vill eller orkar promenera till museet.

Hjärtligt välkomna till en trevlig dag!

/Kicki

FRASIG NÄSSELPAJ

Ingredienser: 1 smördegsrulle
400 g förvållda nässlor, finhackade
1 msk smör
1 tsk salt
2 kryddmått svartpeppar
3 ägg
2 dl creme fraiche
140 g ädelost

Gör så här:

1. Sätt ugnen på 200 gr. Rulla ut smördegen och klä en pajform med bakplåtspapper.
2. Fräs nässlorna i smör i en stekpanna så att nästan all vätska dunstat. Krydda med salt och peppar.
3. Vispa samman ägg och creme fraiche med nässlorna.
4. Häll nässelsmeten i pajskalet, smula över osten.
5. Grädda pjen i ca 35 minuter längst ner i ugnen.

Låt det väl smaka! / Kicki

En av årets nyheter i museets butik är "vantkit" med mönster och garn + stickor. Årets vante är stickad i ett traditionellt rutmönster efter gammal förlaga. **Nu efterlyser vi GAMLA VANTAR FRÅN ENHÖRNA.** Är det någon som har en vante med många år på nacken, med eller utan mönster, som kanske är stickad av en Enhörnabo?

Kan vi i så fall få låna den, fotografera, sticka en kopia och kanske göra ett mönster som kan säljas i vår museibutik?

Svar till: 073-6222195 eller
birgittawahlstedtwulkan@hotmail.com

HJÄLP!

Nu har vi slagit knut på oss själva för att ta reda på vad detta är!!

Är det nån som vet??

Om du vet, kontakta någon i styrelsen.

BARNAUKTION I ÖVERENHÖRNA

Signe Olsson född 1894 berättade för Barbro Sjöström, Enhörnas folklivsforskare, vad som hände henne och hennes syster när deras mor gick bort. Signe var 86 år vid intervjutillfället, men nedan berättelse var fortfarande kristallklar.

När Signe och Hedvig Olssons mor avled hamnade flickorna hos morföräldrarna Olof och Maria som bodde i Vretstugan som ligger i Överenhörna. Huset hörde till Ekensberg där också morföräldrarna hade arbetat. Morfadern blev sjuk och då bestämdes att flickorna skulle auktioneras ut på socknen.

Auktionen skulle gå av stapeln på Ekensbergs gårdskontor. Mormor Maria gick med flickorna till kontoret. Under hela vägen bad Signe till gud att de inte skulle ta lillasyster Hedvig ifrån mormor. Signe var drygt 9 år och Hedvig var 4.

När de kom in på kontoret satt alla herrarna från kommunen där, samt de bönder som var intresserade av att ta barnen. Hallman från Petersberg sa ”ja ska inte ha någe för flickan”, så det blev han som fick Signe.

”Så var det den lilla flickan” sa någon, men då kom fru Brink in, ”det blir inget av med det, jag ska betala för henne så länge som det behövs” sa hon. Signe blev så glad, hon tyckte att gud hade hört hennes bön.

Fattigvårdsauktioner gick till så att man auktionerade ut fattighjonet eller barnet till lägstbjudande, det vill säga till den som krävde minst ersättning från socknens fattigvårdsstyrelse för att ta hand om hjonet eller barnet. Det finns många uppgifter om hur fattighjonen, ofta barn, blev illa behandlade och utsattes för övergrepp och billig arbetskraft. I ovan berättelse hade nog Hedvig tur som fick stanna hos sin mormor. Signe berättar inte om några svårigheter hos bonden på Petersberg, så man får anta, att hon hamnade hos en godhjärtad familj.

Fattigvårdsauktion förbjöds i Sverige i och med 1918 års fattigvårdslag.

/Britt-Marie

ÅNGBÅTSVÄNNER!

I sommar provar ss Ejdern ett nytt resmål – Enhörnas ö-värld.

Turen äger rum söndagen den 13 juli, med start från Ekensbergs brygga kl 10.00.

(Från Sandviken ca kl 10.45.)

Det går naturligtvis bra att följa med redan från Södertälje. Ejdern avgår från Borgmästarudden i Södertälje kl 07.45.

Anne-Marie som bott under barndomen på Ridö gård guidar er bland Mälarens öar.

Rundturen från Ekensberg går utmed Enhörnalandet förbi Jursta holme, Hammarby strand och Sandviken ner till Underås, därefter utmed Slandön och förbi Varnbyskären upp till Ridön.

Vi landstiger vid Ridö Gård, där vi förslagsvis äter vår medhavda matsäck och ser oss omkring.

Sedan fortsätter vi utmed Ridön och ner i Hornboviken, där vi passerar Horns säteri.

När vi åter är vid Ekensbergs brygga beror på hur länge vi stannat på Ridön respektive hur långsamt vi kört runt öarna. Eftersom turen är ny är det svårt att ange tider. Naturligtvis går vi in till Sandviken även på tillbakavägen till Södertälje.

För att bereda Enhörnabor förtur för denna resa, kommer biljetterna inte att släppas offentligt förrän 2 veckor efter det att Hembygdsbladet kommit ut. Under dessa 2 veckor kan biljetter bokas av Hembygdsbladets läsare via Ejderens kansli, tel 08-550 110 20, vardagar kl 09.00-13.00.

Biljettpris 500:-

Välkomna!

Museiföreningen Ångfartyget Ejdern

TEMA NATUR 15 JUNI

Växt- & insektsvandring för barn och vuxna med kunnig guide på Husaby-området bakom museet.

Kom och titta & inspireras av museets utställning av gamla fina herbarium.

Vi hoppas att det fortfarande ska finnas blommande växter, trots den tidiga våren, som vi kan plocka och lägga i museets inlånade växtpressar.

Till försäljning finns frö till Normaläng från Pratensis AB samt gulliga Ängsfällor för pressade blommor.

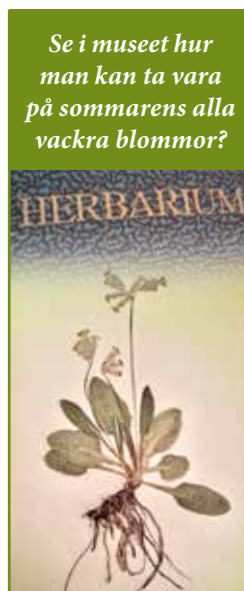
Museet är öppet som vanligt med utställningar och gott fika.

Senare under sommaren, när växterna är överblommade, kommer en första, liten slåtter genomföras vid museet.

Om du vill vara med så håll utkik efter mer info på Facebook (Vad händer i Enhörna & vår egen Facebooksida Enhörna Hembygdsförening) samt affisch vid ICA Enhörna.

En av de fina bänkarna i Husaby.

Slätterfika i Stjärna i början på 50-talet. Längst fram till vänster Josef & Gunborg Wahlstedt och i bakgrunden hästen Disa.

VÄXTFÄRGNINGSKURS 1952

Glada deltagare med kransar fulla med färgprover av ullgarn kring halsen. Deltagare är bland andra, Gunborg Wahlstedt, Hilda Karlsson & Aina Andersson.

Både en krans med färgprover från kursen och växtfärgningsboken de använde finns att se i årets nya utställning med växttema.

TIPS! GÖR EN UTFLYKT I ENHÖRNABYGDEN

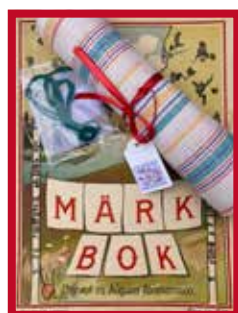
Den vackra utsiktsplatsen Lurberget med en magisk och vidsträckt utsikt över Mälarens vatten mot Ridön och Björkfjärden.

Kungsgården Husaby med nyanlagda och promenadvänliga stigar att vandra på. Intressanta uppmärkta platser med informationsskyltar.

Bänkar eller naturliga fina platser för en fin utflykt.

Börja gärna i museet där vi har våra intressanta utställningar om livet i det gamla Enhörna. Vid museet finns det kaffe/te med bröd, glass och fina skrifter om bygden. Öppet varje söndag under hela sommaren från juni – september.

Nytt för i år, vi säljer broderikitt (handduk, stramalj, korsstygnsmönster och nål & tråd) i museibutiken om man vill testa att märka en handduk med sin initial.

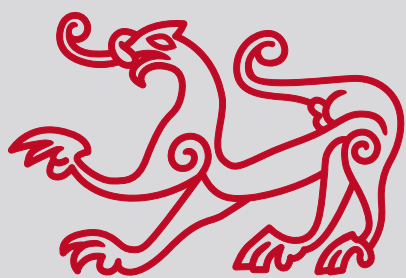

ENHÖRNA HEMBYGDSFÖRENINGENS STYRELSE

Mona Elveskog, ordförande	070/214 55 01	(elveskogmona@gmail.com)
Britt-Mari Gylefors, vice ordförande	070/535 84 56	(b.gylefors@telia.com)
Birgitta Wahlstedt Wulkan, kassör	073/622 21 95	(birgittawahlstedtwulkan@hotmail.com)
Silvana Lindgren Majander, sekreterare	076/724 41 58	(silvana.lindgren@gmail.com)
Kicki Lindqvist	070/990 40 83	(kickilindqvist1947@gmail.com)
Juha Nyberg	070/325 99 03	(juha.nyberg@linearis.se)
Susanne Höglund	070/345 83 63	(susannehoglund61@gmail.com)

Stöd oss också genom att köpa våra böcker, skrifter och vy-/gratulationskort att ge bort som julgåvor eller presenter. De kan köpas på museet och på Norrlöts Handelsträdgård.

E · N · H · Ö · R · N · A

HEMBYGDSFÖRENING

**Medlemsavgiften/år är: 200kr enskild/300kr familj
2000kr företag/stiftelser**

Plusgiro 23 89 45-0 | Swish 123 400 68 39 kod >>>

**Hembygds museet hålls öppet söndagar under
juni - september 12.00 - 16.00.**

Kontakta med någon i styrelsen om du vill besöka museet vid annan tidpunkt.

Besök föreningens hemsida:

www.hembygd.se/enhorna-hembygdsforening

Välkommen på vårens sista ”Tisdagssoppa”!

Kom och ät lunch samtidigt som du umgås under trevliga former!

Soppgrytan står varm klockan 12.00-14.00.

Bygdegården bjuder på en välsmakande soppa med smörgås, vatten eller alkoholfri öl. Du bjuder på ett gott humör och glada skratt. Du får en stunds trevlig samvaro i en vacker miljö. Gratis för medlemmar i Bygdegårdsföreningen. 100 kronor för övriga.

Vi träffas för den sista av vårens ”sopptisdagar” den 10/6

Välkommen!

PS. Vi måste få ett hum om hur mycket soppa vi ska laga. Anmälan senast klockan 12.00 dagen före till: ann@westerbergs.net

Den rullande bygdegården
kommer åter till oss den
29/5 - 31/5 mellan kl 12-15
varje dag!

Familjedagar med aktiviteter för både små och stora. Vi kommer att hålla till i Bygdegården. Den rullande bygdegården är en släpkärra som innehåller massor av saker som kan användas för barn- och ungdomsverksamhet.

Släpvagnen innehåller spel, pyssel, böcker, teatersmink, cirkus & jonglering, musikstudio m.m.

VILL DU VARA EN DEL I EN AV SVERIGES FINASTE BYGDEGÅRDAR?

Bli medlem genom att sätta in 200 kr/år/person på bankgiro 696-2526 eller enkelt med swish 1230691386

ÖVER-ENHÖRNA BYGDEGÅRDSFÖRENING

Telefon: 070-679 43 92

Mejl: info@overenhorna.se

STYRELSEN I ÖVER-ENHÖRNA BYGDEGÅRDSFÖRENING

Peter Cronström, ordförande

peter@cronstrom.com

070-590 76 17

Anita Wennberg, vice ordf

wennberg.anita@gmail.com

070-942 16 46

Thomas Therbén, kassör

thomas@therben.se

070-728 82 79

Annika Ryman

Johanna Bleckert

Ann Westerberg

www.overenhorna.se

”När nöden är som störst, är hjälpen som närmast!”

I tidigare Hembygdsblad startade vi en insamling till stöd för verksamheten i bygdegården. Vi har fått ganska bra respons och har i dagsläget fått in 26.100 kronor som gåvor. Vi är mycket tacksamma för detta värdefulla bidrag till verksamheten och vill gärna ha mera stöd.

Vi vänder oss till alla som tycker och tror att Bygdegården har en viktig roll att fylla. Vi vill vara en samlingsplats där människor träffas både i glädje och i sorg.

Vi vill kontinuerligt utveckla verksamheten och har därför bland annat genomfört en renovering av souterrängplanet. Denna lokal är nu klar och ligger storleksmässigt mellan den stora och den lilla salen på övre våningsplanet. Den lämpar sig utmärkt för möten med cirka 20 personer, kurser eller liknande.

Vi har höga ambitioner när det gäller Bygdegårdens fortsatta utveckling. Nästa steg är att förbättra utemiljön. Vi vill skapa bättre angoringsmöjligheter vilket skulle främja tillgängligheten för de med rörelsehinder, för leveranser och övriga transporter. Vi vill också ordna upp parkeringen. Idag finns en stor yta men utan anvisning om hur gästerna ska parkera vilket gör att ytan inte utnyttjas effektivt. Vi vill också ordna en trevlig sittplats utanför den nya lokalen i souterrängplanet.

Vi hoppas att du vill hjälpa föreningen. Enhörna Bygdegård är ju vår egen bygds gård! Vi driver den med lokala ideella krafter. Alla medlemsavgifter, alla hyresintäkter och alla bidrag går direkt in i verksamheten. Varje krona går till färg, kakor, varm korv, diskmedel, toalettpapper, mm.

Alla bidrag är välkomna, stora som små. Ett sätt att hjälpa till är att bli medlem i föreningen (om du inte redan är det förstås), och ett annat sätt är att ge ett bidrag direkt riktat till utvecklingen av utemiljön.

Den person som skänker minst 1000 kronor kommer att få sitt namn på en sponsortavla i bygdegården samt bli inbjuden till en sponsormiddag under 2025.

Medlemskapet för 2025 kostar 200 kronor per år och person över 16 år. De under 16 blir medlemmar utan kostnad.

Använd Swish-nummer 123 069 13 86 och skriv ”Medlemskap” plus namn och mailadress på de personer det gäller eller ”Gåva” plus namn och mailadress i meddelanderaden. Du kan också använda bankgiro Swedbank 696-2526. Skriv även då namn, mailadress och ”Medlemskap + namn” och/eller ”Gåva” + namn på talongen.

*Hoppfulla hälsningar från
Styrelsen i Över-Enhörna Bygdegårdsförening!*

Se på utebio en kväll i augusti!

De senaste årens succé är tillbaka även i år! Utebio kommer att visas på gräsplanen vid hembygds museet Torsdagen den 14/8 kl. 21.00. **FRI ENTRÉ!**

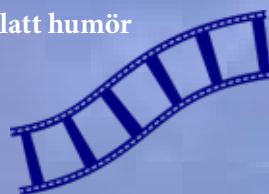
Kom gärna lite tidigare för att fika och umgås. Korv med bröd, fika och popcorn kommer att finnas till försäljning från kl. 20.00.

I skrivande stund är det ännu inte bestämt vilken film vi kommer att visa men boka in datumet i kalendern. Mer information om filmen kommer att läggas upp på vår hemsida www.overenhorna.se under aktiviteter så fort vi vet vad det blir för film.

Ta med er varma kläder eller filtar, något skönt att sitta på och ett glatt humör så kommer denna kväll att bli fantastisk!

Vid regn eller stark vind visas filmen inne i bygdegården.

Varmt välkomna!

Välkommen till Bygdegårdens nya lokal – Ekensberg!

Efter många timmars arbete är nu den nya lokalen i Bygdegårdens souterrängplan färdig!

Döpt efter vårt närmaste slott och i helt ny skepnad efter att ha varit ett mörkt och dammigt förråd i många, många år.

Här har snickrats och målats, putsats betonggolv, byggts väggar, installerats sanitetsporlin och köksinredning med hjälp av både betalda hantverkare och ideella krafter. Vi har köpt många saker bättre begagnade, bland annat från Mötesplatsen i Ekeby. Vi har letat i second hand butiker och i våra egna skåp, lådor och förråd. Och nu är det klart!

Lokalen är storleksmässigt lämplig för cirka 20 personer och här kan man ha möten, kurser, föredrag, pubkvällar och andra lite mindre tillställningar. Möbleringen kan lätt anpassas till olika typer av aktiviteter.

Det lilla köket är fullt utrustat med spis, kyl, frys och diskmaskin. Det finns porlin, etc för 20 personer. Toaletten är anpassad för rörelsehindrade. Vi har också snyggt till trappan upp till scenen så det finns nu en trevlig passage mellan de olika våningsplanen.

Det är nytt, fräscht och förhoppningsvis en användbar lokal som kan bli attraktiv och därmed ge bra ekonomiskt tillskott till föreningen.

För priser och bokningsläge, hör av dig till:
070-679 43 92.

Om vi inte kan svara, lämna meddelande så ringer vi upp så snart vi kan!

